

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Цей випуск «Української біографістики» виходить у світ в рік тридцятиліття незалежності України. Для вчених, літераторів, журналістів, які працюють у галузі біографіки – над дослідженням життєвого шляху й спадщини наших відомих і призабутих співвітчизників, а також над розробкою теоретико-методологічних проблем біографічної творчості, формування ресурсів біографічної інформації, поширення біографічних знань серед широкого громадського загалу – ювілей символізує час широкого й вільного розвитку біографіки як одного з провідних напрямів вітчизняної гуманітарної науки і культури.

У роки незалежності українська біографіка, без перебільшення, заново відродилася після довгих десятиліть утисків, знову посіла важливе, безпосередньо пов'язане з самою серцевиною національного буття, місце в інтелектуальному й духовному житті суспільства. Їй належить особлива роль у відродженні історичної пам'яті народу, утвердженні національної свідомості, консолідації українського суспільства навколо знакових імен, які стали незаперечними символами Батьківщини, у збереженні й трансформації традицій нашого народу, оволодінні сучасниками досвіду попередніх поколінь.

Зростання суспільної значущості біографіки, загального інтересу до біографічних знань, утілених у науковій і художній літературі, у публіцистиці, у численних і різноманітних за формою меморіальних проєктах телебачення, кіно, театру, Інтернету, комплексних інформаційно-мистецьких заходах, спонукає спеціалістів, які працюють у галузі теорії і методики дослідницької та інформаційної роботи, до осмислення місця, значення та ролі української біографіки в житті сучасного суспільства і світі глибоко особистісних духовно-культурних запитів та інтересів наших співвітчизників. Особливу увагу науковців привертають ті значущі якісні зміни, які відбуваються нині у вітчизняній біографіці під впливом динамічних суспільно-політичних і культурних трансформацій, а також і непростих кризових явищ, якими позначене сьогодні життя в Україні й світі.

Це цілком обумовило зміст і загальну спрямованість досліджень, представлених на сторінках цього випуску «Української біографістики». У центрі уваги авторів опублікованих у ньому праць – здобутки і досвід вітчизняної біографіки, проблеми продовження й творчої трансформації традицій національної біографічної школи, а водночас – остаточного подолання стереотипів пострадянської доби, глибокого засвоєння досвіду й досягнень світової гуманітаристики, які цілком відкрилися українським дослідникам в умовах утвердження європейського цивілізаційного вибору України, поглиблення її інтеграції у світовий інтелектуальний і духовний простір. У найбільш узагальненому вигляді комплексне бачення етапів розвитку вітчизняної біографіки в роки незалежності, її сучасного стану, нових явищ і «точок зростання», завдань і перспектив розкрито в статті д-ра іст. наук, проф., чл.-кор. НАН України В. І. Попика.

Важливе значення мають спроби окреслити коло нерозв'язаних проблем, аналізу нових явищ і тенденцій у розвитку вітчизняної біографіки, насамперед, пов'язаних зі стрімким розширенням діапазону її видових форм і творчих методів, визначення завдань та прогнозування перспектив подальшого поступу дослідницької, видавничої й інформаційної роботи. У цьому плані чималий інтерес становить звернення до тих викликів, що постали перед дослідниками та видавцями у зв'язку зі змінами в сприйнятті біографічної інформації, обумовленими поширенням новітніх інформаційних технологій. Серед них феномен зростання ролі і значення візуальної інформації в суспільстві, впливу якого на біографіку присвячено статтю д-ра іст. наук, проф. Л. І. Буряк. Питання дослідження «колективної біографії» представників великих і малих суспільних груп за допомогою методів просопографії ґрунтовно проаналізовано в праці д-ра іст. наук В. В. Томазова. Важливим новаціям у методології історико-біографічних досліджень присвячено статтю д-ра філос. наук, проф. І. В. Голубович, яка проаналізувала цикл біоісторіографічних монографічних праць відомої вітчизняної вченої в галузі методології історії Т. М. Попової.

Відзначаючи 150-ту річницю від дня народження класика української літератури Василя Стефаника, «Українська біогра-

фістика» друкує статтю д-ра іст. наук Р. Й. Голика і канд. іст. наук М. С. Надраги. Науковці фокусують увагу на «творчій біографії» письменника, яку аналізують у полідисциплінарній площині як складову частину історії читання, соціальної історії, історії ідей та культурної пам'яті Галичини. Автори статті переконливо доводять, що сучасне перепрочитання творів Василя Стефаника відкриває нові можливості щодо подальшого поглибленого вивчення складного і суперечливого біографічного світу письменника. Завдяки виявленим авторами взаємозв'язкам між автобіографічними наративами і художніми творами В. С. Стефаника, його біографію репрезентовано відповідно до запропонованої концептуальної формули «життя як творчість і творчість як життя».

Чільне місце в збірнику належить осмисленню досвіду вітчизняної гуманітаристики в розробці окремих проблемно-тематичних напрямів біографічних досліджень. Колу персонажів та формам їх репрезентації у мемуарному наративі часопису «Україна» присвячена стаття канд. іст. наук Н. І. Любовець.

Аналіз біографічних нарисів представників української національної еліти, присвячених Франціско Франко, дали можливість О. Є. Музичку дослідити традицію формування в еміграційному українському середовищі образу одного з найвпливовіших іспанських політичних лідерів ХХ століття та порівняти його з тогочасним образом, реконструйованим і поширюваним у радянській Україні.

Рубрики «Біографічні студії» і «Книга та особистість» містять дослідження, автори яких на основі залучення широкого кола документальних джерел висвітлюють невідомі досі сторінки життя й творчості письменника Миколи Хвильового (канд. іст. наук, доцент О. І. Бонь), киевознавця Олексія Сімзен-Сичевського (канд. іст. наук О. О. Попельницька), знаних діячів бібліотечної та музейницької справи Миколи Мурзакевича (І. О. Бірюкова), Якова Новицького (канд. іст. наук Т. О. Куцаєва), Катерини Мельник-Антонович (канд. іст. наук Т. Є. Мяскова). За матеріалами численних інтерв'ю сучасного українського письменника Степана Процюка та на основі його роману-психографії про Володимира Винниченка д-р філол. наук Г. А. Александрова показує зв'язок автора і героя твору, аспекти їхньої комунікації.

У цьому блоці публікації привертає увагу стаття англійською мовою дослідника з Південної Кореї Кіма Мінсеуна – аспіранта історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Певною мірою символічно, що цей автор, навчаючись в аспірантурі університету, присвячує своє дослідження одному з колись найвідоміших університетських професорів. Водночас публікація Кіма Мінсеуна викликає неабиякий інтерес як погляд іноземного науковця, ба більше – представника молодого покоління, на феномен ученого-гуманітарія радянської доби і свідчить про прагнення осмислити життя і наукову творчість непересічної особистості, яка опинилася серед заручників часу – складного, неоднозначного, трагічного.

Студії джерельної бази біографічних досліджень та проблем формування ресурсів біографічної інформації представлені в збірнику спільною працею канд. іст. наук О. М. Яценка, канд. психол. наук О. Л. Верніка та Ю. В. Вернік про місце Українського національного біографічного архіву в системі вітчизняних електронних біографічних ресурсів; статтею канд. іст. наук О. І. Дзири, у якій проаналізовано джерельне значення особових справ українських емігрантів 1920-х рр. для біографічних досліджень. Д-р філол. наук С. С. Кіраль на матеріалі документів Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України розкриває маловідомі сторінки життя й творчості письменника Юрія Гойди (1919–1955).

Редакційна колегія «Української біографістики» висловлює сподівання, що матеріали збірника сприятимуть розширенню проблемно-тематичного діапазону та вдосконаленню методів біографічних досліджень, майстерності біографічного письма, розвитку плідної комунікації вчених-біографістів із читацькою аудиторією.